

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS**

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2023.gada 9.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese E.Apīne,
pedaloties pieteicējas /pers. A/ pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/,
atbildētājas Mārupes pagasta pašvaldības pilnvarotajai pārstāvei /pers. C/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par Mārupes novada pašvaldības domes 2022.gada 24.augusta lēmuma Nr.26 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Mārupes novada būvvaldes 2022.gada 2.jūnija lēmumu Nr.BIS-BV-5.11-2022-20 "Par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu nekustamajā īpašumā /adrese/" pieteicējai /pers. A/ noteikts pienākums divu mēnešu laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās brīža atjaunot iepriekšējo stāvokli attiecībā uz patvaļīgi izbūvētu palīgēku nojumi un pirts ēku (turpmāk – Sākotnējais lēmums).

Ar Mārupes novada pašvaldības domes 2022.gada 24.augusta lēmumu Nr.26 "Par Mārupes novada būvvaldes 2022.gada 2.jūnija lēmumu Nr.BIS-BV-5.11-2022-20 "Par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu nekustamajā īpašumā /adrese/" apstrīdēšanas iesniegumu" (turpmāk arī – Lēmums) ir atstāts negrozīts Sākotnējais lēmums.

[2] Pieteikumā tiesai pieteicēja lūdza Lēmumu atcelt, atsaucoties uz to, ka audzina mazbērnus, tādējādi palīdzot pašvaldībai pildīt tās funkciju. Īpašuma teritorijā ir izvietota nojume 15 m² un bērnu namiņš 3,8 m², ko pieteicēja nopirka veikalā "Depo", lai bērniem būtu iespēja atrasties svaigā gaisā. Bērnu namiņu samontēja pieteicējas vīrs. Pieteicēja uzskata, ka viņas palīdzība pašvaldībai, audzinot mazbērnus un tā risinot problēmu ar nepietiekamo vietu skaitu pašvaldības audzināšanas iestādēs, ir pamats pašvaldībai palīdzēt pieteicējai, saglabājot bērnu namiņu, nojumi un pirti.

Pašvaldība ignorēja faktu par putekļiem un elpceļu slimībām, ko pieteicēja norādīja savā iesniegumā, jo nojumi un pirti pieteicēja izvietoja netālu no žoga, lai norobežotu īpašumu no putekļu kaitīgās ietekmes. Tāpat pašvaldība ignorēja faktu par pieteicējas vīra veselību un sporta traumu, kas izskaidro, ka pirts ir nepieciešama, lai uzturētu sevi formā un uzlabotu imunitāti. Īpaši svarīgi tas bija Covid-19 pandēmijas dēļ. Tādēļ pieteicēja steidzīgi, kopā ar ģimeni pieņēma lēmumu nopirkt pirti 15 m² mucas veidā, ko jau gatavu piedāvāja ražotājs SIA "Opus wood", ar savu transportu pārvedot to no ražošanas vietas uz novietojot īpašuma teritorijā.

Jaubūvju īpašnieki mēdz izvairīties no to nodošanas ekspluatācijā, lai nemaksātu nodokļus, taču pieteicēja pirms pirts iegādes noskaidroja, ka pirts nebūs ar nekustamā īpašuma nodokli apliekams objekts. Tā kā pirts, nojume un bērnu namiņš tiek izmantoti tikai pieteicējas ģimenes vajadzībām, tā nav saimnieciskā darbība.

Pieteicēja uzsver, ka būves izvietotas īpašuma robežās, neskarot publisko ārtelpu, un saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 9.maija noteikumu Nr.253 "Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.253) nojumei, pirtij un bērnu namiņam nav nepieciešams paskaidrojuma raksts vai būvniecības iesniegums, vai cita būvniecības ieceres dokumentācija.

Pieteicēja nepiekrīt, ka īpašumā esošās būves ir ēkas saskaņā ar Ministru kabineta 2018.gada 12.jūnija noteikumu Nr.326 "Būvju klasifikācijas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.326) 117.punktu, jo saskaņā ar minēto noteikumu 270.punktu bērnu namiņš kopā ar nojumi atbilst definīcijai "sporta laukumi", bet tie atrodas sadaļā "citas inženierbūves", tāpēc pieteicējai ir tiesības piemērot Noteikumu Nr.253 izņēmumu. Savukārt Noteikumu Nr.326 117.punkta saturā pārvietojama pirts nav iekļauta. Pieteicēja pirms pirts iegādes veica vairāku piedāvājumu izpēti un no sludinājumiem, ko tā pievienojusi arī pieteikumam, izriet, ka individuālā pirts nav uzbūvēta, bet ir pārvietojama. Noteikumu Nr.326 117.punktā nav minēta pārvietojama konstrukcija un pieteicēja uzskata, ka tā atbilst būvizrādījuma definīcijai saskaņā ar Būvniecības likuma 1.panta 11.punktu. Pretēja domes nostāja ierobežo pieteicējas tiesības, ko noteic Satversmes 1.pants, kas aptver tiesības nopirkt pārvietojamu pirti, nopirkt konstrukcijas, lai uzstādītu bērnu laukumu.

Jautājumā par būvju novietojumu pieteicēja uzskata, ka pārkāpts vienlīdzības princips. Pieteicēja jau iestādē (un arī tiesā) ir iesniegusi virkni fotoattēlus no citiem īpašumiem, kas liecina, ka vismaz 40 īpašumos būvju novietojums neatbilst pieteicējai pieprasītajai būvlaidei, taču iestāde tos pat nav pienācīgi izvērtējusi, pieļaujot pret pieteicēju citādu attieksmi, nekā pret citiem pašvaldības teritorijā esošo īpašumu īpašniekiem. Dome par pieteicējas fotoattēliem neizrādīja nekādu interesi, taču vienlīdzības princips prasa, lai Lēmumā būtu ietverti apsvērumi par katru no gadījumiem, kad ir pieļauta citāda attieksme, norādot, kas ir atšķirīgs no šiem gadījumiem, lai pret pieteicēju netiktu izrādīta tāda pat pretīmākšana.

Eiropas Savienības tiesa ir norādījusi uz rūpības pienākumu, kas aptver arī lietas izņemšanu objektīvi, taisnīgi un saprātīgā laikā, ko iestāde ir pārkāpusi, jo pieteicēja nekavējoties nosūtīja savus paskaidrojumus pēc būvinspektora apsekojuma un sastādītā atzinuma, bet iestāde, lai arī izbeidza administratīvā pārkāpuma procesus pret pieteicējas meitu un dēlu, tikai pēc 7 mēnešiem pieņēma pieteicējai nelabvēlīgo lēmumu.

Lēmums neatbilst ne vienlīdzības principam, ne rūpības pienākumam, ne arī loģikas principiem, jo atbildētāja kļūdaini iztulkoja Būvniecības likuma

18.panta piektās daļas normu, norādot uz tās imperatīvo raksturu, bet nepienācīgi izvērtēja minētā panta piektās daļas 2.punkta saturu, jo tai bija tiesības izvērtēt šāda lēmuma pieņemšanas nepieciešamību, neliekot pieteicējai atjaunot iepriekšējo stāvokli, bet dome nolēma pieteicējas būves iznīcināt.

Pieteicējas pirts, bērnu namiņš un nojume neaizskar citu iedzīvotāju intereses, tāpēc pieteicējai ir tiesības saskaņā ar Satversmes 105.pantu lūgt tiesu atcelt Lēmumu. Atsaucoties uz nepieciešamību izvērtēt tiesību normas noteikto tiesību ierobežojumu, pieteicēja norāda, ka ar Lēmumu noteiktie ierobežojumi pieteicējai nav piemēroti leģitīma mērķa sasniegšanai.

[3] Paskaidrojumos tiesai (*lietas 61.lapa*) atbildētāja pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, atsaucoties uz Lēmumā ietvertajiem argumentiem un norādot, ka lietā nav strīda par to, ka uz zemes gabala /adrese/, ir izbūvēta pirts ēka un ēka ar nojumi, ka tās izvietotas 0,5 m attālumā no ielas sarkanās līnijas, bet ir strīds par to, vai iepriekšējā stāvokļa atjaunošana ir samērīga.

Ministru kabineta 2013.gada aprīļa noteikumu Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.240) 2.6.apakšpunkts un 2.11.apakšpunkts noteic ielas būvlaides skaidrojumu, kā arī 129.punkts norāda uz tās noteikšanu, un saskaņā ar šīm tiesību normām atbildētājai ir rīcības brīvība būvlaides noteikšanā savā administratīvajā teritorijā. Attiecīgās prasības ietvertas Mārupes novada domes 2013.gada 18.jūnija saistošo noteikumu Nr.11 "Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014.-2016.gadam Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – TIAN) 3.7.nodaļā "Būvlaides". TIAN 45.punkts noteic, ka esošās apbūves teritorijā ir jāievēro iedibinātā būvlaide, kas ir 6 m no ielas sarkanās līnijas.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja, atkārtoti norādot uz pieņemtā Lēmuma nesamērīgumu, liekot pieteicējai iznīcināt tās īpašumu, izņēmuma apstākļiem, kas pieļauj bez būvniecības dokumentiem strīdus objektus izvietot, norādot uz kaimiņu īpašumiem, kuros atbildētāja neveic kontroli, kā arī strīdu, kura sekas ir pieņemtais Lēmums.

Atbildētājas pārstāve pieteikumu neatzina, atsaucoties uz rakstveidā paustajiem argumentiem, kā arī norādīja, ka no Lēmuma neizriet nepieciešamība iznīcināt īpašumu vai veikt kādas prettiesiskas darbības. Lēmumā ir izvērtēta tā pieņemšanas samērība un pieteicējas iebildumi nav pamatoti.

Motīvu daļa

[5] Ar Lēmumu atbildētāja, konstatējot patvaļīgu būvniecību (nojumes un pirts izbūvi), noteica pienākumu pieteicējai atjaunot iepriekšējo stāvokli īpašumā, kam pieteicēja nepiekrīt.

Tātad tiesai ir veicama pārbaude pār Lēmuma kā pieteicējai nelabvēlīga administratīvā akta tiesiskumu.

[6] Atbilstoši Būvniecības likuma 18.panta otrajai daļai būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti bez būvprojekta, akceptētas apliecinājuma kartes vai akceptēta paskaidrojuma raksta, bez būvatļaujas vai pirms tam, kad izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi, gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami, kā arī būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu prasībām, ir kvalificējami kā patvaļīga būvniecība. Patvaļīga būvniecība ir arī būves vai tās daļas ekspluatācija neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam vai būvdarbi, kas uzsākti bez attiecīgas projekta dokumentācijas, ja tāda nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

No Lēmuma izriet, ka patvaļīga būvniecība konstatēta attiecībā uz pirti un nojumi. Lai arī pieteicēja savos paskaidrojumos ietvērusi bērnu rotaļu namiņu, acīmredzot, ar to vēloties attaisnot patvaļīgas būvniecības konstatējumu ar bērnu interesēm, atbildētāja šo objektu nav identificējusi kā patvaļīgas būvniecības objektu, līdz ar to tiem argumentiem, kas attiecināmi uz bērnu namiņu, nav piešķirama nozīme. Tāpat nozīme nav piešķirama argumentam, ka, balstoties uz to, ka pieteicēja audzina mazbērnu un tā palīdz pašvaldībai mazināt slodzi uz pirmsskolas izglītības iestādēm, pašvaldībai būtu jāizrāda pretinnākšana un jāatļauj patvaļīgas būvniecības pastāvēšana, jo likums šādus izņēmumus neparedz, proti, likums neparedz iespēju atsevišķam individuālam rīkoties pretēji likumam, ja šis indivīds kādā citā jomā dod labumu sabiedrībai. Konkrētajā lietā tiesa nekonstatē izņēmuma apstākļus ne pieteikuma saturā, ne lietas izskatīšanā, kas dotu pamatu atkāpties no likuma prasību ievērošanas saskaņā ar pieteicējas norādītajiem apstākļiem.

Tas pats attiecināms uz argumentiem, kas saistāmi ar bērnu un vīra veselību, jo šie jautājumi ir jārisina kompleksi katram individuālam patstāvīgi, taču apsvērumi par to, ka tā ir labāk pieteicējas ģimenei, nevar būt attaisnojums sabiedrības labā un interesēs noteiktās kārtības pārkāpšanai. Tas attiecināms gan par nojumes un pirts izvietojumu, jo patvaļīgas būves nav vienīgais veids, kā mazināt putekļu piesāņojuma ietekmi, tam var kalpot arī tiesiski izvietotas būves vai mūžzaļie stādījumi.

Par attaisnojumu patvaļīgai būvniecībai nav atzīstams arī arguments par steidzamību, jo steidzamība būtu apsverama gadījumos, ja identificētu neatliekamu vajadzību (piemēram, uz ēkas jumta daļas uzkrīt koks, to bojājot, un ir nepieciešams veikt pagaidu novēršanas pasākumus), avārijas situāciju (piemēram, konstatējams inženiertīkla bojājums, kas var radīt būtisku ietekmi uz objekta ekspluatāciju) vai tamlīdzīgi. Apsvērums, ka personai savas veselības labā nekavējotī vajadzīga pirts, lai uzlabotu muguras veselību un imūnsistēmu, vērtējams kritiski, tostarp, tamdēļ, ka dokumentācijas sakārtošanai, šādas ieceres pieteikšanai (gatavas pirts novietošana) un saskaņošanai, maksimāli ir nepieciešami divi mēneši, bet būvniecības procesa realizācijai tikai tik daudz dienas, cik nepieciešamas pirts pārdevējam, lai to piegādātu un uzstādītu. Pieteicēja arī nav sniegusi ticamus argumentus vai pierādījumus, kas liecinātu par to, ka pirts bija vajadzīga tūlīt un nekavējotī, citastarp arī tajā gaismā, ka vienlaikus tā atradusi laiku pēfīt nodokļu jautājumus, lai iegādātais objekts netiktu aplikts ar nekustamā īpašuma nodokli, bet attiecībā uz būvniecību norādījusi, ka baidās no lieliem izdevumiem un mulst birokrātijas labirintos (*lietas 47.lapa*).

Arī argumenti par to, ka atbildētāja darbojas kādas konkrētas personas interesēs, kurai ir strīds ar pieteicējas ģimenes locekli, neietekmē lietas izskatīšanu un ir maznozīmīgi, jo patvaļīgu būvniecību var fiksēt jebkura persona, arī nejaušs garāmgājējs, būvvaldes darbinieks un tamlīdzīgi, par to ziņojot kontroles iestādēm, taču tikai tad, ja patvaļīgā būvniecība patiešām ir veikta, personai var iestāties kādas sekas. Tā kā pieteicēja ir izmantojusi savas tiesības vērsties tiesā, tad attiecīgi tiesa veiks pārbaudi pār to, vai atbildētāja pamatoti ir konstatējusi patvaļīgu būvniecību, un pretēja rezultāta gadījumā atzīs Lēmumu par prettiesisku un atceļ.

Tātad primāri ir pārbaudāms jautājums, vai atbildētāja pamatoti ir konstatējusi prettiesisku būvniecību.

[7] No pieteicējas paskaidrojumiem un lietas materiāliem izriet, ka nekustamajā īpašumā /adrese/ ir izvietota nojume un pirts. Minēto, veicot kontroles pasākumus, ir konstatējis arī būvinspektors, 6.10.2021. sastādot atzinumu par būves pārbaudi (*lietas 50.lapa*). Tā kā faktiski nav strīda par nojumes un pirts esību, ko pieteicēja neapstrīd, sniedzot paskaidrojumus iestādē un tiesā, tad apstākļiem, kurā brīdī tiešām veikta apsekošana un dokumentu sastādīšana nav izšķiroša nozīme šajā lietā. Minētajam varētu būt nozīme administratīvā pārkāpuma lietvedībā, bet izskatāmā lieta risina jautājumu par tiesiskās kārtības nodrošināšanu, nevis personu saukšanu pie administratīvās atbildības. Tamdēļ arī tad, ja ir pieļauta kāda pārrakstīšanās kļūda, nav konstatējama ietekme, kas būtu pamats atcelt Lēmumu.

Kopsakarā ar minēto nav saskatāms arī pieteicējas pieminētais Eiropas Savienības tiesas 2017.gada 4.aprīļa spriedumā lietā Nr.C337/15P

Eiropas ombuds pret Claire Staelen 34.puntā norādīta rūpības pienākuma pārkāpums, jo ar lēmumu par administratīvā pārkāpuma tiesvedības izbeigšanu patvaļīgā būvniecība nekļūst tiesiska. Tie ir dažādi un patstāvīgi procesi.

Pieteicēja administratīvā procesa ietvaros ir gan izrādījusi gatavību sekot atbildētājas norādēm, gan arī paudusi apsvērumus, ka tai nav saistošas atbildētājas identificētās normas, proti, īpašumā izvietotajiem objektiem būvniecības dokumentācija nav nepieciešama. Līdz ar to tiesa veiks pārbaudi pār šiem apstākļiem, kas skar konkrēto objektu izvietojumu.

Jautājumā par nojumi, norādāms, ka pieteicējas pārstāvis tiesā sniedza skaidrojumu par tās izmēriem, kā arī lietas izskatīšanas laikā iesniedza skici (*lietas 102.lapa*). Tā kā būvinspektors īpašumā nav iekļuvis, kas ļautu iegūt nepārprotamas ziņas un uzskatāmu mērījumus, tiesa izmanto secinājumu izdarīšanai pieteicējas sniegtās ziņas, ar zināmu ticamību pieņemot, ka arī tad, ja pieteicējas norādītajos izmēros ir atsevišķas neprecizitātes, daļēji foto redzamā nojume (*lietas 53.lapa*) tomēr ietilpst klasifikācijā mazēkas, ko definē Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 "Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk – Vispārīgie būvnoteikumi) 2.20.punkts, proti, mazēka ir "vienstāva ēka, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 m²".

Vispārīgos izņēmumus no kārtības, kad nav nepieciešama būvniecības dokumentācija noteic Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 "Ēku būvnoteikumi" (turpmāk – Ēku būvnoteikumi) 7.punkts, taču, iepazīstoties ar to saturu, nav konstatējami izņēmumi, kas attiektos uz pieteicēju. Tā kā atbildētāja pareizi ir klasificējusi nojumi kā I.grupas būvi, tad jānorāda, ka netiek veikti ne interjera darbi, ne fasādes darbi, ne arī esošās ēkas pārbūve vai atjaunošana, tamdēļ secīgi ir turpināma situācijas vērtēšana. Lai arī viss process nav tik detalizēti atspoguļots atbildētājas Lēmumā, tiesai nerodas šaubas, ka atbildētāja pareizi veikusi situācijas novērtējumu un konstatējusi pareizo tiesību normu, jo Lēmumā ir skaidri atainots, ka nojume ir pakļauta būvniecības procesam un tas nav ticis ievērots.

Pieteicēja atsauca uz to, ka nojume izvietota ārpus publiskas teritorijas, taču tam būtu bijusi nozīme laikā, kad Mārupe nebija ieguvusi pilsētas statusu, jo Ēku būvnoteikumu 7.¹ punkts noteica iespēju nojumes izvietojumu realizēt ar paziņošanas procedūru, proti, "paziņojumu par būvniecību (1.1.pielikums) izmanto, ja paredzēta: 7.¹ 4. palīgēkas (mazēkas) jauna būvniecība vai novietošana ārpus publiskās ārtelpas (izņemot gadījumu, ja minētā būvniecība paredzēta pilsētā)". Tā kā jau Lēmuma pieņemšanas laikā un šobrīd Mārupe ir pilsēta, tad nav bez ievēribas atstājams tas, ka šobrīd arī paziņojuma procedūra nav piemērojama.

Šobrīd un Lēmuma pieņemšanas laikā spēkā esošo Ēku būvnoteikumu 7.² punkts noteica, ka paskaidrojuma rakstu izmanto, ja paredzēta: pirmās grupas ēkas vai otrās grupas palīgēkas jauna būvniecība vai novietošana, izņemot šo noteikumu 7.¹ punktā minēto gadījumu". Tā kā noteikumu 7.¹ punkta izņēmumi nav konstatējami, tad attiecīgi nojume pakļaujama paskaidrojuma raksta būvniecības procedūrai, kuru pieteicēja nav veikusi.

Cita starpā norādāms, ka nav pamata pievērsties arī jautājumam par to, vai nojume varētu būt sezonas būve, uz kurām arī attiecas izņēmumi, jo gan fiksētie fakti, gan arī pieteicējas paskaidrojumi liecina, ka nojume nav tikusi nojaukta un pieteicēja neplāno to darīt, proti, tā nav vieglas konstrukcijas vai saliekama nojume, kura aukstajā gadalaikā tiek nojaukta un novietota glabāšanai, vai arī nojume, kas izvietota tikai vienas sezonas ietvaros un pēcāk tiek demontēta.

Tā kā pieteicēja nav attiecībā uz nojumi ne realizējusi paziņošanas procedūru (pirms pilsētas statusa iegūšanas), ne iesniegusi paskaidrojuma rakstu, tad atzīstams, ka minētā objekta atrašanās īpašumā ir patvaļīga būvniecība (I.grupas būves novietošana), jo darbi veikti bez dokumentācijas un akcepta, kas aptver patvaļīgas būvniecības konstatējumu Būvniecības likuma 18.panta otrās daļas izpratnē.

Pieteicējas atsauce uz Noteikumu Nr.253 izņēmumiem nav pamatota, jo to 6.punkta 6.3.4.apakšpunkts noteic, ka "paskaidrojuma raksts (1. pielikums) vai būvniecības iesniegums (4. pielikums) (turpmāk kopā – būvniecības ieceres iesniegums) vai cita būvniecības ieceres dokumentācija nav nepieciešama: atsevišķu labiekārtojuma elementu (piemēram, soliņi, celiņi, vaļēja terase (kas nav saistīta ar ēku), medību torņi ar augstumu līdz 10 m, bērnu rotaļu ierīces, sporta aprīkojuma, atsevišķas laternas un apgaismes ķermeņi, karogu masti ar augstumu līdz 12 m (ieskaitot), dārza kaimiņi, ielu norādes stabi, laipas, brīvi stāvošas atkritumu tvertnes, velosipēdu statīvi), žoga un pirmās grupas sporta laukuma (bez inženierfīkliem) būvdarbiem, kā arī kapavietas aprīkojuma (piemēram, kapavieta uzstādīta piemiņas zīme, pieminēklis, soliņš, apmales, sēta) būvdarbiem".

Vispirms norādāms, ka tiesa gan saskaņā atkārtotus pieteicējas centienus saistīt visus objektus ar bērnu rotaļu namiņu, kas tiešām atbilst Noteikumu Nr.253 6.punkta 6.3.4.apakšpunkta saturam, taču tas nedod pamatu piemērot arī pārējiem objektiem šo Noteikumu Nr.253 izņēmumu, jo katrs no tiem ir novērtējams patstāvīgi un patstāvīgi veicama arī tiem piemērojamās procedūras novērtēšana.

Tamdēļ jānorāda, ka pirmkārt, saskaņā ar Noteikumu Nr.253 2.punkta 2.1.apakšpunktu šie noteikumi neattiecas uz ēkām, kā arī, otrkārt, attiecībā uz mazēku jaunu būvniecību vai novietojumu Ēku būvnoteikumu 7.¹ un 7.² punkts paredz skaidru kārtību. Papildus norādāms, ka pat tajā gadījumā, ja pieteicēja saskaņā, ka tās objekti nav ēkas, Noteikumu Nr.253 6.punkta 6.3.4.apakšpunkta norma neparedz izņēmumus ne uz nojumi, ne pirti, jo publiskajās tiesībās piešķirtie izņēmumi no visiem sabiedrības locekļiem noteiktās kārtības ievērošanas ir tulkojami skaidri un šauri, proti, ja likumdevējs ir izdarījis izvēli un norādījis, ka izņēmums ir "vaļēja terase", kas nav saistīta ar ēku, tad ir saprotams, ka nojume minēto neaptver, jo ir patstāvīgi funkcionējošs, brīvi stāvošs objekts.

Atbildētājas Lēmums un paskaidrojumi liecina, ka bērnu namiņu atbildētāja ir pareizi identificējusi, tikai šim objektam piemērojot augšminētās tiesību normas izņēmumus, proti, nekādas nelabvēlīgas sekas vai konstatējumi par bērnu rotaļu namiņu lēmumā nav izdarīti, taču vienlaikus atbildētāja pamatoti ir identificējusi, ka ne nojume, ne pirts nav ietvertas Noteikumu Nr.253 izņēmumos.

Tātad, konstatējot, ka nojume ir pakļauta būvniecības procedūrai, ko pieteicēja nav ievērojusi, pamatoti ir atzīts, ka veikta patvaļīgā būvniecība.

[8] Attiecībā uz pirts ēku, tiesa atzīst atbildētājas konstatējumus par pareiziem, tostarp, attiecībā uz Noteikumu Nr.326 117.punkta piemērošanu, kas klasificē citas, citur neklasificētas ēkas un aptver arī "[...] Tualetes ēkas, mājsaimniecību saimniecības ēkas, individuālās garāžas, individuālās pirts*, pagrabī, vasaras virtuves, siltumnīcas, apsardzes ēkas, caurlaides ēkas, individuālās lapenes, citur neklasificētas nojumes u. tml.

[...] Piezīme. * Individuālās pirts personīgās higiēnas vajadzībām, kurās nesniedz mazgāšanās u. c. skaistumkopšanas pakalpojumus (kods 1230)".

Pirts novietojuma gadījumā nav piemērojams izņēmums, jo tas, ka pirts iegādāta un novietota teritorijā, nenozīmē to, ka tā ir pārvietojama, jo šādi pierādījumi nav tikuši iesniegti. Un, ja tādi būtu, vēl jo vairāk pieteicējai nebūtu sarežģīti pirti pārvietot, neizsakot argumentus par atbildētājas Lēmumu, kurš liek iznīcināt īpašumu.

Pieteicējas iesniegtie dokumenti par pirts izmēriem un attēlojums arī liecina par nepieciešamību to stacionāri novietot (*lietas 101.lapa*).

Minētais nozīmē, ka pirts pieteicējas īpašumā aptver atbildētājas norādīto klasifikāciju un ir ēka, kam piemērojama būvniecības procedūra, jo jau pieminētie Ēku būvnoteikumu 7.punkta izņēmumi uz šo nav konstatējami, kā arī saskaņā ar Noteikumu Nr.253 2.punkta 2.1.apakšpunktu šie noteikumi uz pirts ēku neattiecas.

Nav pamatoti pieteicējas argumenti, ka pirts atbilst būvizrādājuma definīcijai saskaņā ar Būvniecības likuma 1.panta 11.punktu, jo būvizrādājums ir "ikviens iestrādāšanai būvē paredzēts izstrādājums vai rūpnieciski izgatavota konstrukcija", jo pirts būvizrādājumi ir izmantoti pirts izgatavošanā un gatavais produkts – pirts – ar to nekļūst par būvizrādājumu, proti, būvizrādājumu kopums veido gatavo būvniecības objektu, bet ne pats ir patstāvīgi ekspluatējams būvniecības objekts.

Tātad, konstatējot, ka arī pirts ir pakļauta būvniecības procedūrai, ko pieteicēja nav ievērojusi, pamatoti ir atzīts, ka veikta patvaļīgā būvniecība.

Atbildētājas Lēmums tiesas vērtējumā un konkrētajos apstākļos ir tiesisks, pieņemts tās kompetences ietvaros, iegūstot pierādījumu un nodrošinot pieteicējas procesuālās tiesības.

[9] Pieteicēja vairākkārt norādījusi, ka pieņemtais Lēmums nav samērīgs, liek iznīcināt īpašumu un nav izvērtēti lietderības apsvērumi, kā arī pārkāpts vienlīdzības princips.

Kā tiesas sēdē pamatoti norādīja atbildētājas pārstāve, ar Lēmumu pieteicējai netiek noteikts pienākums iznīcināt īpašumu, jo tas noteic, ka īpašumā ir jāatjauno iepriekšējais stāvoklis. To, kā pieteicēja to dara, objektus nojaucot vai pārvietojot, ir pašas pieteicējas izvēle. Argumenti par to, ka atbildētāja ar šādu Lēmumu kaitē pieteicējai, nebauda aizsardzību, jo, pieteicējas rīcība ir bijusi pretēja likumam un nav aizsargāta ar kādu tiesisko palāvību, kā arī ne no tiesību normām, ne atbildētājas puses neizriet kāds iepriekš pausts apsolījums, ka pieteicējas izdevumi un pūliņi patvaļīgajā būvniecībā tiks aizsargāti vai kompensēti.

Savukārt jautājumā par to, kāpēc pieteicējai netiek dotas tiesības sakārtot dokumentāciju, pamatoti ir atbildētājas norādītie argumenti, kas skar būvlaidi, proti, ja TIAN 45.punkts noteic, ka esošās apbūves teritorijā ir jāievēro iedibinātā būvlaide, kas ir 6 m no ielas sarkanās līnijas, bet pieteicējas objekti atrodas 0,5 m attālumā vai tuvāk, tad attiecībā uz objekta vietas saglabāšanu nav pamata pieteicējai noteikt pienākumu saskaņot būvniecības dokumentāciju, jo konkrētajā vietā apbūve nedrīkst atrasties jeb ir aizliegta. Savukārt uz objekta saglabāšanu (jo pieteicēja jau sākotnēji ir norādījusi, ka, piemēram, pirts ir iegādāta gatavā veidā, kā arī noteikti pastāv iespējamība pārvietot arī nojumi) pieteicējai nekādi šķēršļi nepastāv, ja vien pieteicēja to vēlētos.

Tomēr pieteicējas vēlme, kā liecina pieteikums un arī tiesai iesniegtais administratīvā līguma projekts, ko pieteicēja izvēlējas sastādīt, kad tiesa ieteica procesa dalībniekiem sadarboties būvniecības dokumentācijas sakārtošanā, ir esošā stāvokļa saglabāšana uz vairākiem gadiem (pieteikumā norādīts uz mazībūru pieaugšanu, administratīvajā līgumā – 30.06.2026.), kas tiesas ieskatā neatbilst potenciālajam būvniecības apjomam, kas vidēji prasītu divus mēnešus, un šādam vilcinājumam arī nav tiesiska pamata.

Tātad apstākļos, kad objekts izvietots, neievērojot būvlaidi, kā arī pieteicēja jau iestādē norāda, ka vēlas esošo (prettiesisko) stāvokli saglabāt līdz brīdim, kad zīdāinis aizies skolā (*lietas 35.lapa*), kas liecina par nevēlēšanos veikt darbības būvniecības dokumentācijas sakārtošanai un objektu pārvietošanai, atbildētājas izvēle, liekot atjaunot iepriekšējo stāvokli, ir samērīga un pamatota.

Pieteicēja atsaucas uz vienlīdzības principa pārkāpumu, ka Mārupē daudzviet ir patvaļīga būvniecība, tostarp, arī pārkāpjot būvlaidi, par ko pieteicēja iesniegusi foto fiksāciju (*lietas 32.-34.lapa*), līdz ar to atbildētājas vērsšanās pret pieteicēju nav tiesiska, un domei bija pienākums izanalizēt visas pieteicējas iesūtītās foto un iekļaut tās Lēmumā, norādot pazīmes, kas pieteicējai neļauj izvietot pirti un nojumi vēlamajā veidā, ja citiem tas ir atļauts.

Vispirms norādāms, ka Lēmumā šis arguments ir vērtēts, atbildētājai gan aprobežojoties ar to, ka pieteicēja nav sniegusi konkrētas ziņas par tiem objektiem un ēkām, kas tikušas izvietotas tā, kā to darījis pieteicēja, un kurām būvvalde nekādas prasības nav izvirzījusi. Tomēr tiesas ieskatā minētajam argumentam nav piešķirama nozīme, jo šādos gadījumos atsauce uz to, ka citas personas arī neievēro likumu, nevar kalpot kā personas rīcības attaisnojums. Tas nozīmē, ka pat tad, ja kāda cita persona ir novietojusi ēkas vai saņēmusi to novietošanas saskaņojumu, pārkāpjot būvlaidi, tas nerada pieteicējai tiesības pieprasīt vienādu lēmumu pieņemšanu, jo, "kaut arī Administratīvā procesa likuma 6.punkts noteic, ka, pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, – atšķirīgus lēmumus) (vienlīdzības princips), tomēr personai nav tiesību atsaukties uz vienlīdzības principu, lai attaisnotu prettiesiskas prakses izmantošanu turpmāk (*sk. Augstākās tiesas 2010.gada 7.aprīļa rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-194/2010 12.punktu*), un "vienlīdzības princips nerada tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi, ja salīdzināmā situācija ir prettiesiska" (*sk. Augstākās tiesas 2022.gada 9.augusta rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-898/2022 2.punkts*).

Minētais skaidri nostiprināts administratīvo tiesu judikatūrā, ka vienlīdzības princips patvaļīgajā būvniecībā nepastāv, un tas, ja, piemēram, kaimiņā patvaļīgā būvniecība vēl nav konstatēta un nav noteikts pienākums to nojaukt, pieteicēju neaizsargā.

Papildus norādāms, ka, iepazīstoties ar pieteicējas iesniegtajiem foto, tiesa, balstoties uz zināšanām, pieredzi un dzīvē gūtajiem novērojumiem, ar lielu pārliecību var apgalvot, ka vairums no fotografētajiem objektiem ir tapuši citos teritorijas plānošanas periodos, kad nebija spēkā konkrētie un šobrīd spēkā esošie TIAN, kā arī bija cita būvniecības kārtība, par ko liecina izmantotie būvniecības materiāli (baltie ķieģeļi), arhitektūras formas un ēku veidols, jo arī tad, ja ķieģeļi vizuāli nav redzami, saglabājas pazīmes un liecības, ka ēkas nav tapušas pēdējā desmitgadē, bet gan pagājušā gadsimta beigās, un vēlāk vienkārši tikušas siltinātas, apmestas un tamlīdzīgi. Otrkārt, atbildētāja pareizi ir akcentējusi, ka šis pieteicējas arguments ir jāskata kopsakarā ar konkrēto teritoriju atļauto izmantošanu un zemes gabalu būvlaidi, jo pastāv arī tāds jēdziens kā "iedibinātā būvlaide", taču iesniegtie pierādījumi neliecina, ka pieteicēja būtu veikusi šo apstākļu pārbaudi, līdz ar to minētais par to, ka citiem ir atļauts neievērot būvlaidi, ir nepierādīts apgalvojums, kam, cita starpā, kā tiesa jau norādīja, šai lietā nav nozīmes, jo prettiesiska situācija nerada vienlīdzības principa pārkāpumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 253.pantu, 289.-291.pantu, tiesa

nosprida

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Mārupes novada pašvaldības domes 2022.gada 24.augusta lēmuma Nr.26 atcelšanu.

Spridumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese

E.Apīne